

ประสิทธิภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวจากนโยบายภาครัฐสู่การปฏิบัติในระดับท้องถิ่น
กรณีศึกษา อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

Efficiency of Tourism Development from Government Policy to Practice
Case Study: Hua Hin, Thailand

นภาพร จันทรฉาย*

โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

Napaporn Janchai*

School of Hospitality and Tourism Management, Suan Dusit University

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและประสิทธิภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวจากนโยบายภาครัฐสู่การปฏิบัติในระดับท้องถิ่น และแนวทางการแก้ไขปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ นักท่องเที่ยว บุคลากรภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และคนท้องถิ่นในอำเภอหัวหิน โดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์และการประชุมกลุ่มย่อย ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการจัดกลุ่มและวิเคราะห์เนื้อหาตามวัตถุประสงค์ ผลการวิจัย พบว่า นโยบายและแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวของภาครัฐโดยส่วนใหญ่สอดคล้องกับปัญหาและสถานการณ์การท่องเที่ยวในอำเภอหัวหิน แต่มีข้อจำกัดในด้านต่างๆ ที่ส่งผลให้การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในระดับท้องถิ่นไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ได้แก่ การรับรู้และความเข้าใจ รวมถึงความตั้งใจและจริงจังในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการท่องเที่ยว ศักยภาพของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และขาดการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แนวทางการแก้ไขปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ การพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และคนท้องถิ่น รวมทั้งนักท่องเที่ยวให้มีความรู้ความเข้าใจและจิตสำนึกที่ดีต่อการท่องเที่ยว พัฒนาระบบการทำงานของภาครัฐเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ และควรเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายและแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

* ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding Author)
e-mail: napaporn_pook@hotmail.com

เพื่อให้ทุกภาคส่วนรับรู้และเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และคนท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การท่องเที่ยว การพัฒนาการท่องเที่ยว ประสิทธิภาพการพัฒนาการท่องเที่ยว นโยบายภาครัฐ

Abstract

This research was aimed to explore the problems and efficiency of tourism development from government policy to practice and to seek recommendations for problem solving and an increase of efficiency of tourism development. This research was a combination of quantitative and qualitative research. Method used for quantitative research was questionnaires and methods used for qualitative research were interviews and focus groups. Sampling groups of this research included tourists; officials involving tourism; tourism businesses and local people in Hua Hin. Statistics for quantitative research included frequency, percentage, mean and standard deviation. Data analysis for qualitative research were grouping and content analysis. It was found that most of the tourism policy and development paradigm provided by government were in line with local situations and problems. Nevertheless, there were various problems to limit the success of tourism development in practice; these included: 1) perception and understanding of tourism policy and development paradigm including willing to solve the problems and develop tourism; 2) budget, knowledge and ability of related people and organizations; 3) management and evaluation systems; and 4) participation of all relevant parties. Recommendations for solving the problems and improve efficiency of tourism development included: 1) to improve understanding and increase awareness of tourism amongst people in all concerned parties; 2) to develop management system to support long-term and on-going tourism development; 3) to increase efficiency and transparency of resource allocation; management, operation, controlling and evaluation; and 4) to increase participation of all concerned parties in the processes of problem solving and tourism development.

Keywords: Tourism, Tourism Development, Efficiency of Tourism Development, Tourism Policy

บทนำ

ประเทศไทยได้มีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีพ.ศ. 2479 จนถึงปัจจุบัน เนื่องจากการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวสูงและมีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยเป็นอย่างมาก ในแต่ละปีการท่องเที่ยวของประเทศไทยสามารถสร้างรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศเป็นจำนวนหลายแสนล้านบาท และกระตุ้นให้เกิดการหมุนเวียนทางการเงินในระบบเศรษฐกิจทั้งจากนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ในปีพ.ศ. 2552 การท่องเที่ยวไทยสามารถสร้างรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเป็นมูลค่ามากกว่าห้าแสนล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 8.5 ของมูลค่าการส่งออกรวม และก่อให้เกิดการจ้างงานกว่า 2 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 6-7 ของแรงงานทั้งระบบ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและก่อให้เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่นเป็นอย่างมาก (Ministry of Tourism and Sport, 2011) ด้วยเหตุนี้รัฐบาลปัจจุบันจึงได้กำหนดให้การส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นวาระแห่งชาติ (National Agenda) โดย “มีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูและกระตุ้นภาคการท่องเที่ยวให้ขยายตัวและเกิดความยั่งยืน เพื่อเร่งรัดและสร้างศักยภาพในการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยให้มีความพร้อมทั้งด้านคุณภาพ การแข่งขัน และก่อให้เกิดการสร้างงานและกระจายรายได้ควบคู่ไปกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน” (Ministry of Tourism and Sport, 2011: 3)

แต่อย่างไรก็ดีการพัฒนาการท่องเที่ยวในทางปฏิบัติยังขาดประสิทธิภาพและไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร (Khaosa-Ard, 2012; Sharpley, 2009; Telfer & Sharpley, 2008) เนื่องจากปัญหาและข้อจำกัดหลายด้าน ได้แก่ นโยบายด้านการท่องเที่ยวไม่สอดคล้องกับสภาพการท่องเที่ยวในปัจจุบัน ข้อจำกัดด้านการบริหารจัดการของภาครัฐและความร่วมมือของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นขาดการประสานงานและการทำงานไปในทิศทางเดียวกัน ขาดการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ บุคลากรของภาครัฐไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานและบุคลากรที่มีก็ขาดความรู้ความเข้าใจ และทักษะที่จำเป็นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนแตกต่างกัน และนโยบายที่มุ่งสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวของภาครัฐส่งผลต่อทิศทางการท่องเที่ยวที่เน้นกำลังซื้อของนักท่องเที่ยว จำนวนวันที่พำนักร และตลาดเพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว ขาดการควบคุมและบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมโดยหน่วยงานภาครัฐ ขาดหน่วยงานที่รับผิดชอบในการควบคุมขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ การเอาเปรียบนักท่องเที่ยว การขาดแคลนบุคลากรที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลเพื่อรองรับการบริการด้านการท่องเที่ยว การกระจุกตัวของนักท่องเที่ยว ขาดการกระจายและเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง และข้อจำกัดของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวด้านเงินทุนและบุคลากร (Chaiharn, 2012; Chanpen, 2011; Holden, 2000; Kitanon, 2006; Ministry of Tourism and Sport, 2011; Morforth & Munt, 2009; Watcharapirak, 2010)

การวิจัยนี้ได้กำหนดกรณีศึกษา อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งเป็นเมืองท่องเที่ยวตากอากาศทางทะเลที่สำคัญของประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเป็นจำนวนมากอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในช่วงระยะเวลากว่า 10 ปีที่ผ่านมา การเจริญเติบโตด้านการท่องเที่ยวในอำเภอหัวหินได้เพิ่มขึ้นเป็นอย่างมากทั้งในด้านธุรกิจบริการด้านการท่องเที่ยวและจำนวนนักท่องเที่ยว ส่งผลให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวในอำเภอหัวหินเป็นแหล่งรายได้หลักให้กับจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รวมถึงก่อให้เกิดการจ้างงานและกระจายรายได้ไปสู่ภาคส่วนต่างๆ และท้องถิ่น รวมถึงการพัฒนากระบวนบริหารอุปโภคและพัฒนาคูณภาพชีวิตของคนในสังคมให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น (Tourism Authority of Thailand, 2010) นอกจากนั้นอำเภอหัวหินยังตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวและได้รับการส่งเสริมการท่องเที่ยวในเชิงรุก และยังเป็นพื้นที่นำร่องในการศึกษาและพัฒนากการท่องเที่ยวโดยองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) (อ.พ.ท.) (DASTA, 2013)

ท่ามกลางการเจริญเติบโตของการท่องเที่ยวในอำเภอหัวหิน ก็มีปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม รวมถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนซึ่งเป็นนโยบายด้านการท่องเที่ยวของภาครัฐ ได้แก่ การพัฒนาที่ขาดความสมดุลต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม การบริหารจัดการของภาครัฐไม่สามารถรองรับการเจริญเติบโตด้านการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ระบบสาธารณูปโภคไม่เพียงพอต่อการเติบโตด้านการท่องเที่ยว ขาดการกำหนดและควบคุมมาตรฐานธุรกิจบริการ การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรมของสังคม สภาพความเป็นชุมชนเมืองเข้ามาแทนที่ชุมชนดั้งเดิม การโยกย้ายถิ่นที่อยู่ของชุมชนดั้งเดิมและมีนายทุนและนักท่องเที่ยวเข้ามาแทนที่ ค่าครองชีพสูงขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้คนท้องถิ่นใช้ชีวิตอยู่อย่างยากลำบากมากขึ้น และขาดการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวได้ตระหนักถึงคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวและวัฒนธรรมในท้องถิ่นขาดการเชื่อมโยงระหว่างการท่องเที่ยวและชุมชนท้องถิ่นเพื่อให้เกิดวิสาหกิจชุมชนอย่างเข้มแข็ง (DASTA, 2010) จากปัญหาที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวตามนโยบายของภาครัฐในระดับท้องถิ่นยังขาดประสิทธิภาพและไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งอาจเป็นผลมาจาก 1) การกำหนดนโยบายอาจไม่สอดคล้องกับสถานการณ์การท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่น 2) ภาคส่วนในระดับท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวขาดการรับรู้และความเข้าใจ รวมถึงไม่ตระหนักถึงทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตามนโยบายของภาครัฐ 3) ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่นขาดศักยภาพและความพร้อมในการพัฒนาการท่องเที่ยวตามนโยบายที่กำหนด และ 4) ขาดความร่วมมือในการปฏิบัติตามนโยบายเพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการศึกษาประสิทธิภาพในการนำนโยบายด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวจากภาครัฐไปสู่การปฏิบัติในระดับท้องถิ่น จึงเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการเจริญเติบโตด้านการท่องเที่ยวในปัจจุบันและอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัญหาในการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวจากนโยบายภาครัฐสู่การปฏิบัติในระดับท้องถิ่น
3. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวจากนโยบายภาครัฐสู่การปฏิบัติในระดับท้องถิ่น

กรอบแนวคิด

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาปัญหา ประสิทธิภาพ และแนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการท่องเที่ยวจากนโยบายภาครัฐสู่การปฏิบัติในระดับท้องถิ่น อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยประเด็นที่ต้องการศึกษา ได้แก่

1. ความสอดคล้องของนโยบายภาครัฐด้านการท่องเที่ยวกับสถานการณ์และปัญหาการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่น
2. การรับรู้ ความเข้าใจ และการยอมรับนโยบายภาครัฐด้านการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นของภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
3. ศักยภาพและความพร้อมในระดับท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวตามนโยบายของภาครัฐ
4. การประสานงานและร่วมมือกันของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวตามนโยบายของภาครัฐ

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (Quantitative and Qualitative Research) ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

การวิจัยเชิงปริมาณจัดทำขึ้นเพื่อสำรวจปัญหาในการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอหัวหิน และประสิทธิภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวจากนโยบายภาครัฐสู่การปฏิบัติในระดับท้องถิ่น โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ 1) บุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน และคนท้องถิ่น และ 2) นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรที่มีความเหมาะสมกับการหาขนาดตัวอย่างของการวิจัย ใช้มาตรวัดลิเคิร์ทแบบห้าตัวเลือก (Ngamyarn, 2011) โดยมีสูตรและการกำหนดค่า ดังนี้

$$n = \frac{Z_{\alpha}^2 s^2}{e^2}$$

เมื่อ	n	คือ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
	Z	คือ ระดับความเชื่อมั่น
	s ²	คือ ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 1-2
	e	คือ ค่าความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้กำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 (ค่า Z = 1.96) ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่างร้อยละ 10 (e = .20) และค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 2 ซึ่งแทนค่าในสูตรได้ดังนี้

$$n = \frac{(1.96)^2 (2)}{(0.20)^2} = 192 \text{ ตัวอย่าง}$$

ดังนั้นเพื่อให้การวิจัยมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้นจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ 200 ตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบโควตา (Quota Sampling) ตามความเหมาะสมกับจำนวนประชากรที่มีความแตกต่างกันเพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Chaisupharakul, 2015) ได้แก่ บุคลากรภาครัฐ จำนวน 40 ตัวอย่าง ผู้ประกอบการและบุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ จำนวน 80 ตัวอย่าง ชุมชนท้องถิ่น จำนวน 80 ตัวอย่าง รวมเป็นจำนวน 200 ตัวอย่าง นักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 160 ตัวอย่าง และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ จำนวน 40 ตัวอย่าง รวมเป็นจำนวน 200 ตัวอย่าง นอกจากนั้นยังใช้การสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เพื่อสุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มตามจำนวนที่กำหนด

1.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

ประชากร ได้แก่ บุคลากรภาครัฐด้านการท่องเที่ยว เช่น เทศบาลเมืองหัวหิน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานงานประจวบคีรีขันธ์ สำนักงานตำรวจท่องเที่ยวเมืองหัวหิน องค์การบริหารส่วนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้ประกอบการและบุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ได้แก่ ธุรกิจที่พัก ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจบริการอาหารและเครื่องดื่ม ธุรกิจสินค้าที่ระลึก และผู้นำชุมชนในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและบุคลากรในหน่วยงานภาครัฐในอำเภอหัวหิน จำนวน 9 คน จากเทศบาลเมืองหัวหิน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานงานประจวบคีรีขันธ์ สำนักงานตำรวจท่องเที่ยวเมืองหัวหิน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้ประกอบการและบุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในอำเภอหัวหิน จำนวน 11 คน จากธุรกิจที่พัก ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจร้านอาหาร และธุรกิจสินค้า

ที่ระลึก และผู้นำชุมชนในอำเภอหัวหิน จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงและการแนะนำ (Snowball Sampling)

2. การเก็บและรวบรวมข้อมูล

2.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

เครื่องมือในการเก็บและรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 2 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยว มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.902 ประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ภูมิภาค เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ ประสบการณ์การท่องเที่ยวในอำเภอหัวหิน
2. ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอหัวหิน ในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม
3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน (ปัญหา) และข้อเสนอแนะ

แบบสอบถามสำหรับภาครัฐ ภาคเอกชน และคนท้องถิ่น มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.920 ประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ ประสบการณ์การทำงานด้านการท่องเที่ยว
2. ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการนำนโยบายภาครัฐด้านการท่องเที่ยวไปสู่การปฏิบัติในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งประกอบด้วย 4 ประเด็น ได้แก่

2.1 ความสอดคล้องของนโยบายภาครัฐด้านการท่องเที่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบันในระดับท้องถิ่น

2.2 การรับรู้ ความเข้าใจ และการยอมรับนโยบายภาครัฐด้านการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นของภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.3 ศักยภาพและความพร้อมในระดับท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวตามนโยบายของภาครัฐ

2.4 การประสานงานและร่วมมือกันของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวตามนโยบายของภาครัฐ

3. ความคิดเห็นจุดแข็ง จุดอ่อน (ปัญหา) และข้อเสนอแนะ

2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บและรวบรวมข้อมูล คือ การสัมภาษณ์และการประชุมกลุ่มย่อย

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดกลุ่มและวิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูลที่ได้รับเพื่อนำมาสรุปตามประเด็นที่กำหนดเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาปัญหาในการพัฒนาการท่องเที่ยว

จากการวิจัย พบว่า ปัญหาสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอหัวหิน มีดังนี้

1. ปัญหาการจราจร ที่จอดรถ และการบริการรถสาธารณะในเมืองหัวหิน

การกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวในเมืองหัวหินทำให้เกิดการจราจรติดขัด ที่จอดรถมีน้อยเกินไปและไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่ใช้รถส่วนตัว ทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายสำหรับการฝากรถในที่สาธารณะ ไม่สามารถขยายการจราจรได้ หรือขยายแล้วแต่ก็ไม่ได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเท่าที่ควร ถนนบางเส้นทางเล็กเกินไป รถยนต์ไม่สามารถเข้าถึงได้ การเดินทางท่องเที่ยวภายในอำเภอหัวหินโดยรถสาธารณะยังขาดความสะดวก เนื่องจากไม่มีรถสาธารณะตามจุดที่เชื่อมต่อกับสถานที่ท่องเที่ยว ทำให้การเดินทางรอบพื้นที่เมืองหัวหินลำบาก เช่น รถสาธารณะที่เดินทางไปวัดห้วยมงคลมีบริการน้อยมากและตารางเวลาเดินรถไม่แน่นอน รวมทั้งไม่มีที่จอดรถสาธารณะที่แน่นอน รถตู้สาธารณะมักจอดในบริเวณที่ห้ามจอดทำให้การจราจรติดขัด ราคาค่าบริการ รถมอเตอร์ไซด์รับจ้าง รถแท็กซี่ และรถตุ๊กตุ๊ก สูงเกินไป กิริยามารยาทของผู้ให้บริการรถสาธารณะยังขาดความสุภาพและประพฤติต่อผู้โดยสารไม่ดี ผู้ให้บริการรถสาธารณะขับเร็วเกินมาตรฐานที่กำหนดและไม่ระมัดระวังความปลอดภัยของผู้โดยสารขณะขึ้นและลงรถ เป็นต้น

2. ปัญหาระบบสาธารณูปโภคไม่เพียงพอ

ปัญหาระบบสาธารณูปโภคที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของคนในท้องถิ่น ผู้ประกอบการนักท่องเที่ยว และประชากรแฝง ซึ่งอาศัยอยู่ในอำเภอหัวหินเป็นจำนวนมาก เช่น การให้บริการน้ำประปาไม่ทั่วถึง น้ำประปาไม่สะอาด มีสีแฉงและขุ่น มีปัญหาน้ำประปาไม่ไหลเป็นระยะๆ ไฟฟ้าสองข้างทางของถนนบางสายไม่เพียงพอ ปัญหาการระบายน้ำในเมืองหัวหินติดขัดทำให้เกิดน้ำท่วมได้ง่ายเวลาฝนตก ปัญหาการจัดการขยะซึ่งยังขาดการคัดแยกขยะและการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การนำขยะไปเผาในที่ที่ไม่ควรเผาทำให้ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงได้รับความเดือดร้อน เป็นต้น

3. ปัญหาค่าครองชีพ ราคาสินค้าและบริการสูงไม่เหมาะสมกับคุณภาพ

ปัญหาค่าครองชีพ ราคาสินค้าและการบริการสูงและไม่เหมาะสมกับคุณภาพของสินค้าและการบริการ เช่น อาหารทะเลตามร้านอาหารที่ตั้งอยู่ริมทะเลมีราคาแพงมาก การเอารถเอาเปรียบนักท่องเที่ยวของผู้ประกอบการบางรายที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม และมุ่งหวังผลประโยชน์ในระยะสั้นมากกว่าระยะยาว ส่งผลเสียต่อผู้ประกอบการในประเภทเดียวกันและภาพลักษณ์การท่องเที่ยวในอำเภอหัวหินโดยรวม เป็นต้น

4. ปัญหาด้านสังคมและวัฒนธรรม

การขยายตัวของเมืองหัวหินด้านการท่องเที่ยวเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมต่างชาติจนละเลยวัฒนธรรมท้องถิ่น สถานะเชิงมรดกบริเวณชายหาดบึงขามมีการขยายพื้นที่ไปติดกับกำแพงวัดหัวหินซึ่งเป็นการไม่สมควร คนในสังคมมีค่านิยมมุ่งรายได้และประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม เนื่องจากค่าครองชีพในการใช้ชีวิตสูงมากและต้องการให้อยู่รอดในสังคม คนท้องถิ่นขาดการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น การละเล่นเสื้ตบตูด ผีฟุ้งใต้ ก่อพระทราย และงานประเพณีที่เคยจัดมายังขาดสิ่งดึงดูดใจสำหรับนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร เป็นต้น

5. ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม

เกิดการบุกรุกพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ประกอบการ เช่น ชายหาดหัวหินบางพื้นที่กลายเป็นพื้นที่ส่วนบุคคลสำหรับผู้ประกอบการบางกลุ่ม ทำให้นักท่องเที่ยวทั่วไปไม่สามารถชมความงดงามในพื้นที่นั้นๆ ได้ สถานบริการบางแห่งปล่อยน้ำทิ้งลงสู่ทะเลโดยไม่ผ่านการบำบัดน้ำเสียส่งผลกระทบต่อชาวบ้านที่มีอาชีพประมง ซึ่งเป็นอาชีพหลักของคนในท้องถิ่นต้องได้รับความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพ พ่อค้าแม่ค้าขายของมาขายบนทางเท้าทำให้ผู้ที่สัญจรไปมาไม่มีพื้นที่สำหรับเดิน และปัญหาขยะ ความสะอาด และความไม่เป็นระเบียบตามสถานที่ท่องเที่ยว ตลาด และชุมชน เป็นต้น

6. ปัญหาด้านการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว

การแก้ปัญหาของการพัฒนาเมืองหัวหินส่วนใหญ่เป็นเพียงการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าไม่ใช้ระยะยาว อาจจะเนื่องมาจากการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐด้วยกัน ผู้ประกอบการ และคนในท้องถิ่น มีความสามัคคีกันค่อนข้างน้อย การประชาสัมพันธ์ภายในพื้นที่หัวหินยังไม่เพียงพอต่อการรับรู้ของประชาชนและไม่ทั่วถึงโดยเฉพาะบริเวณที่ไม่ใช่ตัวเมือง ทำให้การจัดกิจกรรมต่างๆ ของหน่วยงานภาครัฐไม่ค่อยได้รับการตอบสนองและความร่วมมือจากประชาชนเท่าที่ควร หน่วยงานภาครัฐไม่ค่อยเข้มงวดกับการบังคับใช้กฎหมายและกฎกติกาในท้องถิ่น แนวทางการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปตามนโยบายของผู้บริหารในแต่ละสมัยก่อให้เกิดการพัฒนาที่ไม่ต่อเนื่อง งบประมาณไม่เพียงพอต่อการพัฒนา มีประชากรแฝงในอำเภอหัวหินเป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้ประกอบการไม่ได้ย้ายเข้ามาในทะเบียนราษฎร ทำให้การจัดเก็บภาษีไม่อยู่ในพื้นที่หัวหิน และงบประมาณในการจัดการระบบสาธารณูปโภคต่อประชากรต่ำกว่าความเป็นจริง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวจากนโยบายภาครัฐสู่การปฏิบัติในระดับท้องถิ่น อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (การวิจัยเชิงปริมาณ)

1. ด้านความเหมาะสมและความสอดคล้องของนโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวกับสภาพแวดล้อมในอำเภอหัวหิน

ด้านเศรษฐกิจ ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอหัวหินสามารถสร้างรายได้ให้กับคนท้องถิ่น และการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอหัวหินส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในอำเภอหัวหินได้ในระยะยาวในระดับมาก (3.96) เท่ากัน แต่อย่างไรก็ดีผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอหัวหินทำให้ค่าครองชีพสูงขึ้นส่งผลให้คนท้องถิ่นใช้ชีวิตลำบากมากขึ้นในระดับมาก (3.56) และการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอหัวหินส่งผลให้ราคาที่ดินและอสังหาริมทรัพย์สูงขึ้นจนคนท้องถิ่นไม่สามารถซื้อและครอบครองได้ในระดับมาก (4.05) เช่นกัน โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจในอำเภอหัวหินในระดับมาก (3.95) และส่งผลเสียต่อระบบเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (3.00)

ด้านสังคม ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอหัวหินส่งเสริมให้คนท้องถิ่นมีงานทำในระดับมาก (3.92) การพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอหัวหินส่งเสริมให้คนท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในระดับมาก (3.90) การพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอหัวหินสอดคล้องกับความต้องการของคนท้องถิ่นในระดับมาก (3.61) และการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอหัวหินส่งผลให้เกิดการร่วมมือและความสามัคคีของคนท้องถิ่นในระดับมาก (3.45) ในขณะเดียวกันผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่า การท่องเที่ยวในอำเภอหัวหินส่งผลให้คนต่างถิ่นย้ายเข้ามาในพื้นที่และคนท้องถิ่นย้ายออกจากพื้นที่ ส่งผลให้ความรู้สึกรักและหวงแหนพื้นที่และทรัพยากรในท้องถิ่นลดลง มุ่งหวังแต่รายได้เป็นหลักอยู่ในระดับมาก (3.45) เช่นกัน นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอหัวหินเหมาะสมกับความสามารถในการผลิตหรือความสามารถในการรองรับของระบบสาธารณูปโภค ได้แก่ ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา การจัดการขยะและสิ่งปฏิกูล เป็นต้น ในระดับปานกลาง (3.27) การพัฒนาการท่องเที่ยวส่งผลให้เกิดปัญหาอาชญากรรมในอำเภอหัวหินในระดับปานกลาง (3.37) และการพัฒนาการท่องเที่ยวส่งผลให้เกิดความขัดแย้งและแบ่งแยกในท้องถิ่นในระดับปานกลาง (3.11) โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวส่งผลต่อชุมชนท้องถิ่นในอำเภอหัวหินในระดับมาก (3.79) และส่งผลเสียต่อชุมชนในระดับปานกลาง (3.08)

ด้านวัฒนธรรม ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอหัวหินส่งเสริมเอกลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่นในระดับมาก (3.53) ส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นในระดับมาก (3.47) และนักท่องเที่ยวมีจิตสำนึกและพฤติกรรมที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นในระดับมาก (3.41) ในขณะเดียวกันผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอหัวหินส่งผลให้เกิดการเลียนแบบหรือเอาอย่างวัฒนธรรมต่างชาติในระดับมาก (3.47) และการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอ

หัวหินส่งผลให้เกิดการเอาอย่างวัฒนธรรมต่างชาติมากขึ้นและวัฒนธรรมท้องถิ่นกำลังจางหายไปในระดับมาก (3.50) เช่นกัน โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวส่งผลดีต่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่นในระดับมาก (3.52) ในขณะเดียวกันก็ส่งผลเสียต่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่นในระดับมาก (3.44) เช่นกัน

ด้านสิ่งแวดล้อม ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอหัวหินเหมาะสมกับสภาพสิ่งแวดล้อมในระดับมาก (3.53) การพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอหัวหินมีมาตรการหรือแนวทางในการป้องกันผลกระทบต่อและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพในระดับมาก (3.51) และการพัฒนาการท่องเที่ยวส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และตระหนักในคุณค่าของสิ่งแวดล้อมในระดับมาก (3.41) ในขณะเดียวกันผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่า นักท่องเที่ยวมีจิตสำนึกและพฤติกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง (3.17) และการพัฒนาการท่องเที่ยวส่งผลให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมในระดับปานกลาง (3.40) โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวส่งผลดีและผลเสียต่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง (3.24 และ 3.29 ตามลำดับ)

2. ด้านการรับรู้ ความเข้าใจ และการยอมรับนโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว

ผู้ตอบแบบสอบถามมีการรับรู้และเข้าใจนโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง (3.27 และ 3.22 ตามลำดับ) แต่เห็นด้วยกับนโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับมาก (3.55)

3. ด้านศักยภาพและความพร้อมของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยว

หน่วยงานภาครัฐ ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่า ภาครัฐมีทรัพยากรและเทคโนโลยีที่จำเป็นต้องใช้เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับมาก (3.43) แต่คิดว่าบุคลากรภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง (3.33) ภาครัฐมีความตั้งใจและจริงจังในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และการอนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง (3.30) ภาครัฐมีงบประมาณเพียงพอต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับปานกลาง (3.28) ภาครัฐมีการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องในระดับปานกลาง (3.40) ภาครัฐมีการจัดสรรทรัพยากร (เงิน เวลา บุคลากร เทคโนโลยี ข้อมูล ความรู้) เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพในระดับปานกลาง (3.22) และภาครัฐมีการควบคุมติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพในระดับปานกลาง (3.29) เช่นกัน

ภาคเอกชน ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่า ผู้ประกอบการและบุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในอำเภอหัวหินให้ความสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในระดับมาก (3.49) แต่ผู้ประกอบการและบุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในอำเภอหัวหินมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง (3.33)

และผู้ประกอบการและบุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในอำเภอหัวหินมีความมุ่งมั่นและให้ความร่วมมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง (3.39)

คนท้องถิ่น ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่า คนท้องถิ่นในอำเภอหัวหินมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง (3.16) คนท้องถิ่นให้ความสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงความสมดุลและยั่งยืนของเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง (3.31) และคนท้องถิ่นมีความมุ่งมั่นและให้ความร่วมมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง (3.37)

4. ด้านการประสานงานและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่า หน่วยงานภาครัฐต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในอำเภอหัวหินร่วมกันพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพในระดับปานกลาง (3.36) หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวส่งเสริมให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง (3.35) ภาคเอกชนให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐในการพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง (3.35) ภาครัฐส่งเสริมให้คนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง (3.32) และคนท้องถิ่นให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐในการพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง (3.32)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวจากนโยบายภาครัฐสู่การปฏิบัติในระดับท้องถิ่น อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

จากผลการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ พบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีดังนี้

ปัญหาการจราจรติดขัด โดยเฉพาะถนนเพชรเกษมซึ่งเป็นถนนสายหลักในอำเภอหัวหินที่ประชาชนและนักท่องเที่ยวใช้ในการสัญจรไปมา แนวทางการแก้ไขปัญหาของเทศบาลเมืองหัวหิน พ.ศ. 2557-2559 ได้แก่ การพัฒนา ปรับปรุง บำรุงรักษาเส้นทางคมนาคม และการจราจร (Hua Hin Municipality, 2013) จากการศึกษาได้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า การแก้ไขปัญหาการจราจรจำเป็นต้องอาศัยการจัดระเบียบการจราจร การจัดระเบียบการจอดรถโดยสารสาธารณะและรถโดยสารประจำทาง การจัดสถานที่จอดรถในที่ที่เหมาะสมและเพียงพอ รวมถึงการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวใช้เส้นทางทางเลือกอื่นในช่วงที่การจราจรหนาแน่น รวมถึงการจัดการบริการรถโดยสารสาธารณะภายในอำเภอหัวหินให้ครอบคลุมสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญและกำหนดราคาค่าโดยสารให้เป็นมาตรฐานและเป็นธรรม และจัดทำแผนที่หรือคู่มือในการเดินทางโดยสารสาธารณะในอำเภอหัวหินสำหรับนักท่องเที่ยว และการกระจายนักท่องเที่ยวไปยังสถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆ ในจังหวัดเพชรบุรีและประจวบคีรีขันธ์

ปัญหาระบบสาธารณูปโภคที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของคนในท้องถิ่น ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว และประชากรแฝง ซึ่งอาศัยอยู่ในอำเภอหัวหินเป็นจำนวนมาก ได้แก่ ปัญหาไฟฟ้า น้ำประปา การระบายน้ำ และการจัดการขยะ เทศบาลเมืองหัวหินได้กำหนดแนวทางการพัฒนาไฟฟ้าสาธารณะ

การพัฒนาปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพการขยายระบบผลิตและจำหน่ายน้ำประปา และการพัฒนาคุณภาพน้ำประปา และแนวทางพัฒนาระบบการจัดการน้ำเสีย ขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล (Hua Hin Municipality, 2013) จากการศึกษา พบว่า การแก้ไขปัญหาต่างๆ เหล่านี้เป็นต้องอาศัยการจัดการเชิงระบบแบบบูรณาการ โดยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่หน่วยงานภาครัฐและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง ผู้ให้บริการทั้งภาคประชาชน ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว และประชากรแฝง และอาจรวมถึงการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวในแต่ละช่วงเวลาเพื่อให้เหมาะสมกับความสามารถในการรองรับของพื้นที่และระบบสาธารณูปโภค เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่เบียดเบียนสังคมท้องถิ่น สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติมากเกินไป และเพื่อความยั่งยืนของการท่องเที่ยว

ปัญหาค่าครองชีพ ราคาสินค้าและการบริการสูงเกินไปไม่เหมาะสมกับคุณภาพ

ควรมีการจัดระเบียบร้านค้า หาบเร่ แผงลอย และกำหนดราคารามาตรฐาน พร้อมทั้งกำหนดมาตรการในการปฏิบัติตามกฎระเบียบของผู้ประกอบการต่างๆ ในส่วนของรถตุ๊กตุ๊กควรมิมีเตอร์เพื่อเป็นมาตรฐานในการคิดราคาค่าบริการเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมสำหรับผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการ รวมถึงการสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และคำนึงถึงผลกระทบในระยะยาวมากกว่าผลประโยชน์ในระยะสั้น

ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม

แนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนา ได้แก่ การจัดระเบียบกลุ่มผู้ประกอบการให้ตระหนักถึงการอนุรักษ์และพัฒนาอย่างยั่งยืนในเมืองหัวหิน จัดระเบียบร้านค้า หาบเร่ แผงลอย ตามสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีทางเท้าสำหรับเดิน หน่วยงานภาครัฐควรจัดระเบียบเส้นทางลงชายหาดหลายจุดให้เป็นพื้นที่สาธารณะสำหรับนักท่องเที่ยว ชาวบ้านควรให้ความร่วมมือเมื่อได้รับการขอความช่วยเหลือจากภาครัฐ เช่น การเก็บขยะบนชายหาดหัวหิน และควรส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้มากกว่านี้ เป็นต้น ในด้านการจัดการปัญหาขยะและรักษาสีสิ่งแวดล้อม ควรมีการออกกฎหมายเกี่ยวกับการรักษาสีสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้นและมีการบังคับใช้อย่างเข้มงวด ได้แก่ การบำบัดน้ำเสียก่อนทิ้งลงสู่ทะเล ห้ามทิ้งขยะลงสู่ทะเล เป็นต้น เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม นอกจากนั้นควรปลูกฝังให้นักท่องเที่ยวและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมีจิตสำนึกที่ดีและพฤติกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นการลดผลกระทบและความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมและก่อให้เกิดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีค่าต่อไป

ปัญหาด้านสังคมและวัฒนธรรม

เมืองหัวหินเป็นเมืองท่องเที่ยวชายทะเลที่มีเอกลักษณ์และความโดดเด่น มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน เป็นเมืองตากอากาศชายทะเลที่สงบเหมาะแก่การมาพักผ่อนเป็นครอบครัว มีกิจกรรมและสถานที่ท่องเที่ยวที่หลากหลาย มีพระราชวังไกลกังวลซึ่งเป็นที่พักของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทำให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวมีความมั่นใจในความปลอดภัย แต่อย่างไรก็ดีในแง่ของวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่น เมืองหัวหินยังขาดการอนุรักษ์และฟื้นฟูเพื่อส่งเสริมให้เป็นส่วนสำคัญของการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้นเทศบาลเมืองหัวหินจึงได้กำหนดแนวทางพัฒนา

การอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น กิจกรรม พระราชพิธี และความเป็นไทย (Hua Hin Municipality, 2013) จากการศึกษา พบว่า ข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ได้แก่ คนในชุมชนควรร่วมกันฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่นให้กลับมา เช่น เสื้อตบตุต ผีฟุ้งได้ ก่อพระทราย เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมที่สนุกสนานและสร้างความสามัคคีในชุมชน และการแต่งกายด้วยผ้าไหมพัสดร์ซึ่งเป็นผ้าประจำท้องถิ่น และการจัดทำพิพิธภัณฑ์เกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตท้องถิ่นเพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้แก่ชนรุ่นหลังและนักท่องเที่ยว

ปัญหาด้านการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว

จากการศึกษาได้ข้อเสนอแนะว่า หน่วยงานภาครัฐทุกฝ่ายควรเข้ามาดูแลเอาใจใส่และควบคุมในพื้นที่อย่างเข้มงวด อีกทั้งหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันเป็นเจ้าภาพในการจัดกิจกรรมหรือดำเนินการต่างๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและลดปัญหาความซ้ำซ้อนในการทำงาน ควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลและส่งเสริมให้ภาคประชาชนและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ และที่สำคัญ คือ การบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ พุดจริงทำจริง ตรงไปตรงมา ปราบปราม การทุจริต การผูกขาดจากนายทุน และอิทธิพลมืดต่างๆ เพื่อให้เกิดการแข่งขันอย่างเป็นธรรม การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวจากนโยบายภาครัฐสู่การปฏิบัติในระดับท้องถิ่น อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1. ความสอดคล้องของนโยบายและแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวของภาครัฐกับสภาพปัญหาและสถานการณ์การท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่น

นโยบายภาครัฐในส่วนกลางและในระดับท้องถิ่นในอำเภอบางบาลมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและสถานการณ์การท่องเที่ยว เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาการท่องเที่ยวไปสู่ความยั่งยืนและสมดุล และก่อให้เกิดรายได้และความมั่นคงต่อระบบเศรษฐกิจ ซึ่งครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม รวมถึงการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วม (Hua Hin Municipality, 2013; Ministry of Tourism and Sport, 2011)

แต่อย่างไรก็ดีนโยบายและแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวของภาครัฐก็ยังคงมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก และยังไม่ครอบคลุมหรือขาดแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมสำหรับปัญหาที่สำคัญในอำเภอบางบาล โดยเฉพาะปัญหาราคาสินค้าและบริการสูงเกินไปไม่เหมาะสมกับคุณภาพ และปัญหาด้านการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว

2. การถ่ายทอดนโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของภาครัฐ และการรับรู้ เข้าใจ และยอมรับของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่น

ควรประชาสัมพันธ์และส่งเสริมความรู้ความเข้าใจของบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน และคนท้องถิ่น เกี่ยวกับนโยบายและแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวให้มากขึ้นและทั่วถึง เนื่องจากมีกลุ่ม

ผู้ประกอบการที่ไม่ทราบนโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ ส่งผลต่อประสิทธิภาพ การประสานงานและความร่วมมือของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และควรทำคู่มือให้ความรู้กับนักท่องเที่ยว มากกว่านี้ เพื่อประชาสัมพันธ์นโยบายและแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งถือว่าเป็น ภาคส่วนสำคัญในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

3. ศักยภาพและความพร้อมของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายและแนวทางการพัฒนา การท่องเที่ยวไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษา พบว่า “คน” เป็นปัจจัยสำคัญของทุกภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน และ ชุมชนท้องถิ่น รวมถึงนักท่องเที่ยว ในการผลักดันและร่วมมือกันแก้ไขปัญหาและพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมี ประสิทธิภาพตามนโยบายของภาครัฐ ดังนั้น “คน” ในภาคส่วนต่างๆ จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ และความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงมีความมุ่งมั่น ตั้งใจ ในการทำงาน เห็นแก่ประโยชน์ ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และคำนึงถึงผลกระทบในระยะยาวมากกว่าผลประโยชน์ในระยะสั้น เพื่อให้เกิดการประสานงาน ร่วมมือกัน และดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุ ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด นอกจากนั้นควรพัฒนาระบบการทำงานของภาครัฐเพื่อให้เกิด ความต่อเนื่องในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการท่องเที่ยว มีการจัดสรรทรัพยากร พร้อมทั้งการติดตามและ ประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถตรวจสอบได้ ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ภาคเอกชน และคนท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม มีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง แบ่งปันผลประโยชน์และร่วมรับผิดชอบและป้องกันผลกระทบร่วมกัน อย่างเป็นธรรม และคำนึงผลต่อเนื่องในระยะยาวมากกว่าผลประโยชน์ในระยะสั้น เพื่อเสริมสร้างศักยภาพ และความพร้อมในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

4. การประสานงานและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

การประสานงานและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเป็นปัจจัยสำคัญ ในการดำเนินการตามนโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ หน่วยงานภาครัฐต่างๆ ที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาและพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ ร่วมกันเป็น เจ้าภาพในการจัดทำแผนงานและโครงการต่างๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดปัญหาความซ้ำซ้อนใน การทำงาน ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกันและเสมอภาค พร้อมทั้งพัฒนา “คน” และ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่องเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและภาคเอกชนใน ระยะยาว รวมถึงจำเป็นต้องมีความรู้และเข้าใจระบบการจัดการอย่างเป็นมาตรฐาน วางแผนและดำเนินการ ทุกขั้นตอนด้วยความโปร่งใส สนับสนุนและถ่ายทอดแนวทางการพัฒนานโยบายด้านการท่องเที่ยวให้กับ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างชัดเจนและทั่วถึง เน้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพมากกว่าปริมาณหรือ เน้นนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก และแก้ไขปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบและ เห็นผลได้จริงในระยะยาว รวมทั้งการพัฒนาระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัย และให้ความรู้คนในท้องถิ่นเพื่อเป็น กำลังสำคัญในการพัฒนา

โดยสรุปแล้วหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาและพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ พร้อมทั้งส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการเสนอข้อมูล ความคิดเห็น และกำหนดแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนร่วมกันและเสมอภาค พัฒนาศักยภาพของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และคนท้องถิ่น รวมทั้งนักท่องเที่ยว ให้มีความรู้ความเข้าใจและจิตสำนึกที่ดีต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมากขึ้น พัฒนาระบบการทำงานของภาครัฐเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการพัฒนาการท่องเที่ยว มีการจัดสรรทรัพยากร และการติดตาม ประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถตรวจสอบได้ และการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และคนท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม มีการให้ข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง แบ่งปันผลประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม และคำนึงถึงผลกระทบในระยะยาวมากกว่าระยะสั้น เพื่อเสริมสร้างศักยภาพและความพร้อมในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย พบว่า ปัญหาสำคัญที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่ การจราจรติดขัด ระบบสาธารณูปโภคไม่เพียงพอ ค่าครองชีพและราคาสินค้า และการบริการสูงเกินจริง ปัญหาด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม รวมถึงปัญหาด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว สอดคล้องกับผลการศึกษาที่ได้รับไว้ในเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัญหาและผลกระทบที่สำคัญจากการท่องเที่ยวที่มักเกิดขึ้นในพื้นที่การท่องเที่ยวต่างๆ ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ (Phewnim & Chanthruphan, 2004; Mowforth & Munt, 2009; Telfer & Sharpley, 2008; Thongkhao, 2007; Wacharaphirak, 2010; Wall & Mathieson, 2006) ที่ยังต้องการได้รับการแก้ไขและพัฒนาเพื่อลดและป้องกันปัญหาต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้พัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปในทิศทางที่อำนวยการประโยชน์สูงสุด และส่งผลกระทบต่อภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง (Mowforth & Munt, 2009; Telfer & Sharpley, 2008)

ด้านประสิทธิภาพการพัฒนาการท่องเที่ยว พบว่า นโยบายและแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่ของภาครัฐสอดคล้องกับปัญหาและสถานการณ์การท่องเที่ยวในอำเภอหัวหิน แต่ยังขาดนโยบาย และแนวทางที่ชัดเจนในการแก้ไขปัญหาราคาสินค้าและบริการ รวมถึงการจัดการการท่องเที่ยว และการบังคับใช้กฎหมายยังขาดประสิทธิภาพเท่าที่ควร นอกจากนี้ยังมีปัญหาหรือข้อจำกัดในด้านต่างๆ ที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในระดับท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การรับรู้และความเข้าใจ รวมถึงความตั้งใจและจริงจังในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงประโยชน์ และผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ข้อจำกัดในด้านศักยภาพของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ งบประมาณ ความรู้ความสามารถของบุคลากรในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว และการบริหารจัดการ รวมถึงการติดตามและการประเมินผล และขาดการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพระหว่างหน่วยงานภาครัฐด้วยกันเอง และระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และคนท้องถิ่น สอดคล้อง

กับผลการวิจัยในพื้นที่ด้านการท่องเที่ยวอื่นๆ ซึ่งระบุปัญหาในการจัดการและพัฒนากการท่องเที่ยว ได้แก่ นโยบายด้านการท่องเที่ยวไม่สอดคล้องกับสภาพการท่องเที่ยวในปัจจุบัน (Kitanon, 2006) ปัญหาการจัดการและความร่วมมือร่วมใจของหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ขาดการวางแผนแบบบูรณาการ ขาดการประสานงานและการทำงานไปในทิศทางเดียวกัน ขาดแคลนบุคลากรภาครัฐที่มีความรู้ความเข้าใจ และทักษะที่จำเป็นต่อการพัฒนากการท่องเที่ยว ขาดการควบคุมการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม (Kitanon, 2006; Phewnim & Chanthruphan, 2004; Watchraphirak, 2010) การเอารัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยว การกระจายรายได้ไม่เป็นธรรม และความไม่พร้อมของปัจจัยพื้นฐาน (Phewnim & Chanthruphan, 2004)

สำหรับแนวทางแก้ไขปัญหและเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนากการท่องเที่ยว พบว่า ควรกำหนดนโยบายให้ครอบคลุมปัญหาและสภาพการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่น การพัฒนากบุคลากรของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และคนท้องถิ่น รวมทั้งนักท่องเที่ยวให้มีความรู้ความเข้าใจและจิตสำนึกที่ดีต่อการท่องเที่ยวและคำนึงถึงประโยชน์และผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง พัฒนาระบบการทำงานของภาครัฐเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการพัฒนากการท่องเที่ยว มีการจัดสรรทรัพยากร การดำเนินงาน การติดตามและประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถตรวจสอบได้ และควรเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายและแนวทางพัฒนากการท่องเที่ยวอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง เพื่อให้ทุกภาคส่วนรับรู้และเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน และการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และคนท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหและพัฒนากการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งข้อค้นพบจากการวิจัยนี้สอดคล้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ได้แก่ นโยบายควรเหมาะสมกับหลักเหตุและผลและสถานการณ์ความเป็นจริง ความพร้อมของทรัพยากรและเวลาในการดำเนินงาน การจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม การควบคุมและติดตามผลการปฏิบัติงาน การติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และความเข้าใจและยอมรับนโยบายของหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง (Anumarnrachthon, 2013; Nimpanich, 2006; Thongkhao, 2007) นอกจากนี้ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนากการท่องเที่ยวในพื้นที่อื่นๆ ได้แก่ การกำหนดนโยบายควรคำนึงถึงสภาพปัจจุบันของพื้นที่ด้านการท่องเที่ยว การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ตั้งแต่การกำหนดนโยบายไปจนถึงการปฏิบัติ ส่งเสริมการวางแผนและดำเนินงานแบบบูรณาการ สร้างการรับรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายและแนวทางพัฒนากการท่องเที่ยวแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน และการดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรที่เพียงพอต่อการพัฒนากการท่องเที่ยว (Chaiharn, 2012; Kaewma, 2006; Phewnim & Chanthruphan, 2004; Wacharaphirak, 2010)

โดยสรุปแล้วการพัฒนากการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องประกอบด้วย ความสอดคล้องของนโยบายและแนวทางพัฒนากการท่องเที่ยวกับสภาพปัญหาและสถานการณ์การท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่น การถ่ายทอดนโยบาย ความรู้ และข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องแก่ภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึงและ

สม่ำเสมอเพื่อความเข้าใจนโยบายและแนวทางพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน ประกอบกับศักยภาพและความพร้อมของหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ งบประมาณ เวลา เทคโนโลยีที่จำเป็น และทรัพยากรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน คนท้องถิ่น และความร่วมมือจากนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับ Nimpanich (2006) ซึ่งกล่าวว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ คือ หน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายไปปฏิบัติ และ Kongritrachan (2006) กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือและการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อให้เกิดลักษณะพลวัตและปฏิบัติตามนโยบายเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด นอกจากนั้นการทำงานที่โปร่งใส รับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่ายเพื่อแสวงหาจุดร่วมและ สงวนจุดต่าง คำนึงถึงการพัฒนาโดยองค์รวม ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม คำนึงถึงผลกระทบในระยะยาวมากกว่าผลประโยชน์ในระยะสั้น และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน สิ่งต่างๆ เหล่านี้ย่อมส่งผลให้การดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาการท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพและนำไปสู่ความสมดุล ต่อเนื่อง และยั่งยืนของระบบนิเวศ สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ รวมถึงเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น (Mowforth & Munt, 2009)

ข้อเสนอแนะ

1. เพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพจากภาครัฐสู่การปฏิบัติในระดับท้องถิ่น ควรมีการพัฒนาในด้านต่างๆ ได้แก่ การพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และคนท้องถิ่น รวมทั้งนักท่องเที่ยวให้มีความรู้ความเข้าใจและจิตสำนึกที่ดีต่อการท่องเที่ยว พัฒนาระบบการทำงานของภาครัฐเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการพัฒนาการท่องเที่ยว มีการจัดสรรทรัพยากร การดำเนินงาน การติดตาม และประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถตรวจสอบได้ และควรเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายและแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง เพื่อให้ทุกภาคส่วนรับรู้และเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และคนท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม ต่อเนื่อง และยั่งยืน
2. ควรศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาเชิงลึกสำหรับปัญหาในแต่ละด้าน รวมถึงศึกษาความเป็นไปได้ และแนวทางการแก้ไขและพัฒนาในเชิงปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรมและสามารถนำไปใช้ได้จริงสำหรับหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง
3. ควรศึกษากระบวนการและรูปแบบการมีส่วนร่วมของหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางในดำเนินงานร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ

References

- Anumarnrachthon, M. (2013). *Public Policy*. 2nd ed. Bangkok: Active Print Co.,Ltd. (in Thai)
- Chanpen, A. (2011). *Impact of Tourism on Local Community around Amphawa Canal Samutsongkram Province*. (Master's thesis). Kasetsart University, Bangkok. (in Thai)
- Chaiharn, P. (2012). *Evaluation of Tourism in Srisaket to Determine Provincial Policy for Sustainable Tourism*. (Master's thesis). King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang, Bangkok. (in Thai)
- Chaisupharakul, S. (2015). *Research Methodology in Social Science*. Bangkok: Chankasem Rajabhat University. (in Thai)
- DASTA (Designated Areas for Sustainable Tourism Administration (Public Organization). (2010). *People in Prajuab-Kirikhan Province View Hua Hin Strengths but Weak Inside*. Retrieved March 15, 2013, from <http://www.oknation.net>. (in Thai)
- DASTA (Designated Areas for Sustainable Tourism Administration (Public Organization). (2013). *The Roles and Missions*. Retrieved March 15, 2013, from <http://www.dasta.or.th>. (in Thai)
- Department of Tourism. (2013). *International Tourism in Amphoe Hua Hin: January-December 2010-2011*. Retrieved September 23, 2013, from <http://www.tourism.go.th>. (in Thai)
- Hua Hin Municipality. (2013). *Development Plan for Three Years (2014-2016)*. Retrieved April 24, 2014, from <http://www.huahin.go.th>. (in Thai)
- Holden, A. (2000). *Environment and Tourism*. London: Routledge.
- Kaewma, C. (2006). *Direction of Ecotourism Development in Roi Ed Province*. (Master's thesis). Srinakarinwirot University, Bangkok. (in Thai)
- Kitanon, R. (2006). *Proposal for Sustainable Tourism Development in Samutsongkram Province under Participation between Government and People*. (Master's thesis). Srinakharinwirot University, Bangkok. (in Thai)
- Khaosa-Ard, M. (2012). *Thai Tourism from Policy to Grassroots*. (Thailand Research Fund (TRF.)). Chiang Mai: Policy Study Institute. (in Thai)

- Kongritrachan, R. (2006). *Public Policy and Planning*. Bangkok: Book Center, Suan Dusit Rajabhat University. (in Thai)
- Kongritrachan, R. (2011). *National Plan of Tourism 2012-2016*. Retrieved March 15, 2013, from http://www.tica.or.th/images/plan_tourism2555-2559/2555-2559.pdf. (in Thai)
- Ministry of Tourism and Sport. (2011). *Statistics of Tourists 2012*. Retrieved March 15, 2013, from <http://newdot2.samartmultimedia.com/home/details/11/221/620>. (in Thai)
- Mowforth, M. & Munt, I. (2009). *Tourism and Sustainability: Development, Globalisation and New Tourism in the Third World*. London: Routledge Taylor and Francis Group.
- Ngamyarn, A. (2011). According to Yamane's Formula. *Management Journal of Faculty of Commercial and Accounting, Thammasart University*, 34(131), 46-60. (in Thai)
- Nimpanich, C. (2006). *Analysis of Policy Scope Framework Theory and Case Study*. 3rd ed. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirach Printing. (in Thai)
- Phiwmin, M. & Chanthruphan, P. (2004). *Development and Impacts of Tourism Case Study Floating Market Communities*. Bangkok: Thailand Research Fund. (in Thai)
- Sharpley, R. (2009). *Tourism Development and the Environment Beyond Sustainability*. London: Earthscan Publishing for a Sustainable Future.
- Telfer, D. J. & Sharpley, R. (2008). *Tourism and Development in the Developing World*. London: Routledge Taylor & Francis Group.
- Thongkhao, K. (2007). Unit 5 Concept and Principles of Public Policy in Practice. *Public Policy and Planning*. 3rd ed. Bangkok: Sukhothai Thammathirach University. (in Thai)
- Tourism Authority of Thailand. (2010). *Tourism Information of Hua Hin*. Retrieved March 15, 2013, from <http://thai.tourismthailand.org>. (in Thai)
- Watcharaphirak, A. (2010). *Direction of Agrotourism Policy Development Case Study Mahasawat Canal Puthamonthon District Nakornprathom Province*. (Master's thesis). Silpakorn University, Nakornprathom. (in Thai)
- Wall, G. & Mathieson, A. (2006). *Tourism: Change, Impacts, and Opportunities*. United States: Harlow Pearson Prentice Hall.

ผู้เขียน

ดร.นภาพร จันทร์ฉาย

โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

295 ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

e-mail: napaporn_pook@hotmail.com

